

alınması gerektiğini, yargılama sırasında detaylı bir dilekçe sunarak haklılıklarını ortaya koymuş bulunmakta olduklarını, nitekim bu dilekçede beyan edilen tevsî tahkikat talebinin de haklı bulunduğunu ve asıl sorumluların ve suçluların tespiti için başlatılan takibatların devam ettiğini iddia ederek, mahkemece hakkında herhangi bir hüküm kurulmamış müvekkilinin emekli kimlik kartı verilmesi talebinin reddi işleminin kaldırılmasını talep etmektedir.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2. Başvuruya konu iddialar hakkında bilgi ve belge talebi içeren yazımıza istinaden Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen 22/11/2021 tarih ve [REDACTED] sayılı cevabi yazıda özetle;

2.1. Başvuranın Çankırı Emniyet Müdürlüğü kadrosunda [REDACTED] sicil sayılı Başkomiser olarak görevli iken; 04.12.2003 tarihinde emeklilik işleminin onaylandığı, 01.01.2004 tarihinde de ilişığının kesilerek teşkilattan ayrıldığı,

2.2. Emniyet Teşkilatı Personel Kimlik Kartları Yönetmeliğinin 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında; “Meslekten veya memuriyetten çıkarma cezalarını gerektiren bir suçtan veya 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (5) numaralı alt bendinde belirtilen suçlardan dolayı;

a) Hakkında adli veya idari soruşturma/kovuşturma açılan personelin,

b) Tutuklu veya hükümlü bulunan personelin,

c) Hakkında görevden uzaklaştırma kararı verilen personelin,

emekli olması durumunda, 12 nci maddenin ikinci fıkrasındaki hüküm saklı kalmak kaydıyla, emekli kimlik kartı verilmez. Ancak, bu personele idari yönden meslekten veya memuriyetten çıkarma cezası verilmemesi, adli yönden ise memurluğa engel olmayacak bir ceza alması veya beraat etmesi halinde emekli kimlik kartı verilir.” Hükmüne, yine aynı maddenin yedinci fıkrasında “Emekli veya emekli safhası başlayan personel hakkında adli yönden, meslekten veya memuriyetten çıkarılmasını gerektiren, bir ceza verilmesi halinde emekli kimlik kartı verilmez. Ayrıca, emekli kimlik kartı verildikten sonra bu fıkra kapsamına giren personelden emekli kimlik kartı geri alınarak imha edilir ve tekrar emekli kimlik kartı verilmez. Ancak, bu fıkra kapsamında bulunan personel hakkında daha sonra meslekten veya memuriyetten çıkarma cezasını gerektirmeyen bir cezaya hükmolunması veya beraat kararı verilmesi halinde ve talebi üzerine emekli kimlik kartı verilir.” Hükmüne yer verildiği, nitekim; halen yeni emekliye ayrılan personelin soruşturma ve kovuşturma bilgilerinin incelenerek, soruşturma/kovuşturmasının bulunması halinde, çalışırken kendisine verilmiş olan kimlik kartının geri alınarak, emekli kimlik kartı verildiği, ancak, kişi hakkında devam eden adli/idari soruşturma/kovuşturmanın emekli kimlik kartı almasına engel olmayacak bir şekilde sonuçlanmış olması halinde emekli kimlik kartı verildiği,

2.3. Emekli Başkomiser [REDACTED] hakkında; Samsun 6. Asliye Ceza Mahkemesinde E:[REDACTED]/[REDACTED] numarasıyla “Başkasına ait Banka ve Kredi Kartının İzinsiz Kullanılması Suretiyle Yarar Sağlama” suçundan dolayı sanık sıfatıyla halen devam eden adli davasının bulunması nedeniyle emekli kimlik kartı tanzim edilmesinin mümkün olmadığı, ancak geçici olarak tedbiren emekli kimlik kartının tanzim edilmediği, ilgili birimce yapılan bu işlemin geçici bir durum olduğu, mahkemede devam eden davanın beraat ile neticelenmesi halinde ve kişinin tekrar başvuru yapması durumunda emekli kimlik kartı alma talebinin yeniden değerlendirileceği, yine hakkındaki soruşturma/kovuşturma durumunun tetkik edilerek, engel bir durumun bulunmaması halinde emekli kimlik kartının düzenlenerek kendisine teslim edileceği,

2.4. Başvuru konusu talebe ilişkin olarak şikâyet sahibi ve/veya diğer ilgililer tarafından yargı organlarında Emniyet Genel Müdürlüğü aleyhine açılmış/sonuçlanmış bir davanın bulunmadığı,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

ifade edilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3. 18/10/1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın, "Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı" başlıklı 74 üncü maddesinin üçüncü ve dördüncü fıkralarında; "Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.",

4. 14/6/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun Görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında; "Kurum, idarenin işleyişiyle ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir.",

5. 26.12.2015 tarihli ve 29574 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Emniyet Teşkilatı Personeli Kimlik Kartları Yönetmeliğinin, "Emeklilik halinde yapılacak işlemler" başlıklı 14'üncü maddesinin yedinci fıkrasında; "Emekli veya emekli safhası başlayan personel hakkında adli yönden, meslekten veya memuriyetten çıkarılmasını gerektiren, bir ceza verilmesi halinde emekli kimlik kartı verilmez. Ayrıca, emekli kimlik kartı verildikten sonra bu fıkra kapsamına giren personelden emekli kimlik kartı geri alınarak imha edilir ve tekrar emekli kimlik kartı verilmez. Ancak, bu fıkra kapsamında bulunan personel hakkında daha sonra meslekten veya memuriyetten çıkarma cezasını gerektirmeyen bir cezaya hükmolunması veya beraat kararı verilmesi halinde ve talebi üzerine emekli kimlik kartı verilir."

Hükümleri yer almaktadır.

IV. KAMU DENETÇİSİ SADETTİN KALKAN'IN KAMU BAŞDENETÇİSİ'NE ÖNERİSİ

6. Kamu Denetçisi tarafından yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; başvuranın talebinin kabulü ve tavsiyede bulunulması yönünde öneri, Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

7. Başvuran vekili, mahkemece hakkında herhangi bir hüküm kurulmamış müvekkilinin emekli kimlik kartı verilmesi talebinin reddi işleminin kaldırılmasını talep etmektedir.

8. İdarece gönderilen bilgi ve belgelerin tetkiki neticesinde, başvuranın talebinin, başvuranın "Başkasına ait Banka ve Kredi Kartının İzinsiz Kullanılması Suretiyle Yarar Sağlama" suçundan dolayı sanık sıfatıyla halen devam eden adli davasının bulunması nedeniyle reddedildiği anlaşılmaktadır.

9. Emniyet Teşkilatı Personeli Kimlik Kartları Yönetmeliğinin 14'üncü maddesinin yedinci fıkrasında; emekli veya emekli safhası başlayan personel hakkında adli yönden, meslekten veya memuriyetten çıkarılmasını gerektiren, bir ceza verilmesi halinde emekli kimlik kartı verilmeyeceği, ayrıca, emekli kimlik kartı verildikten sonra bu fıkra kapsamına giren personelden emekli kimlik kartının geri alınarak imha edileceği ve tekrar emekli kimlik kartı verilmeyeceği hüküm altına alınmakta, madde hükmünün devamında ise bu fıkra kapsamında bulunan personel hakkında daha sonra meslekten veya memuriyetten çıkarma

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

cezasını gerektirmeyen bir cezaya hükmolunması veya beraat kararı verilmesi halinde ve talebi üzerine emekli kimlik kartı verileceği öngörülmektedir.

10. Hukuk devleti, insan haklarına saygılı, bu hakları koruyan, toplum yaşamında adalete ve eşitliğe uygun bir hukuk düzeni kurmak ve bunu sürdürmekle kendini yükümlü sayan, bütün davranışlarında Anayasaya ve hukuk kurallarına uyan, işlem ve eylemleri yargı denetimine bağlı olan Devlettir. (AYM, E. 2002/38, K. 2002/89, KT: 08.10.2002) Bu kapsamda, idarenin işlem tesis ederken **hukuka bağlı olması** ve **hukuk kuralları doğrultusunda** hareket etmesi kuşkusuz hukuk devleti ilkesinin gereklerinden birini teşkil etmektedir.

11. Somut olayda, ilgili idarece her ne kadar emekli kimlik kartının yenilenmesi talebi reddedilen başvuran hakkında; Samsun 6. Asliye Ceza Mahkemesinde E: [REDACTED]/[REDACTED] numarasıyla “Başkasına ait Banka ve Kredi Kartının İzinsiz Kullanılması Suretiyle Yarar Sağlama” suçundan dolayı sanık sıfatıyla halen devam eden adli davasının bulunması nedeniyle geçici olarak tedbiren emekli kimlik kartının tanzim edilmediği ileri sürülmekte ise de, Emniyet Teşkilatı Personeli Kimlik Kartları Yönetmeliğinin 14’üncü maddesinin yedinci fıkrasında; emekli personele emekli kimlik kartı verilmesinden sonra personel hakkında adli yönden, **meslekten veya memuriyetten çıkarılmayı gerektiren bir ceza verilmesi** halinde emekli kimlik kartının geri alınarak imha edileceği ve tekrar emekli kartı verilmeyeceğinin öngörüldüğü, bir başka deyişle, madde hükmünün lafzının adli yönden **sadece meslekten veya memuriyetten çıkarılmayı gerektiren bir ceza alan emekli personelin** emekli kimlik kartının geri alınarak imha edileceği ve tekrar söz konusu kartın verilmeyeceği şeklinde anlaşılması gerektiğinin tartışmaya mahal vermeyecek derece açık olduğu, bu kapsamda, bu hükmü, adli yönden yargılaması devam eden emekli personelin yargılanması sonucunda hakkında beraat hükmü tesis edilene kadar geçici olarak tedbiren kimlik kartı verilmeyeceği şeklinde anlamaya hukuken imkan bulunmadığı, zira madde metninde emekli kimlik kartının yargılama beraat hükmü ile sonuçlanıncaya kadar verilmeyeceği şeklinde geçici bir tedbirin öngörülmediği, madde hükmünün devamında ise, bu fıkra kapsamında bulunan personel hakkında daha sonra **meslekten veya memuriyetten çıkarma cezasını gerektirmeyen bir cezaya hükmolunması** veya **beraat kararı verilmesi halinde dahi** talebi üzerine emekli kimlik kartı verileceği hususları da göz önünde bulundurulduğunda, ilgili idarece tesis edilen işlemin yukarıda tanımlanan hukuk devleti ilkesine aykırı olduğu değerlendirilmektedir.

12. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri kapsamında yapılan açıklamalar doğrultusunda, idarenin, başvuranın emekli kimlik kartı verilmesi talebinin reddi işleminde hukuka ve hakkaniyete uyarlık bulunmadığı sonuç ve kanaatine ulaşılmıştır.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

13. İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi yönetim ilkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde yer verilmiş olup; söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirmede, şikayet başvurusu kapsamında, idarenin, başvurana ilişkin işlemlerle ilgili bilgi ve belgeleri süresi içerisinde ve gerekçeli olarak kurumumuza gönderdiği, bu anlamda “kararların gerekçeli olması” ve “kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi” ilkelerine uygun hareket ettiği ancak, başvuru sahibine verdiği cevapta idari işleme karşı hangi sürede hangi mercie başvurabileceğini göstermediği bu nedenle de karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkesine uymadığı tespit edildiğinden, idarenin bahse konu ilkeye uygun davranması önerilmektedir.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

14. 6328 sayılı Kanununun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu Tavsiye Kararının idareye tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare tarafından herhangi bir eylem ya da işlem tesis edilmezse (varsa) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan nedenlerle **BAŞVURUNUN KABULÜNE**,

Başvurana emekli kimlik kartı verilmemesi işleminin makul sürede geri alınarak mağduriyetinin giderilmesi yönünde **EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA**,

6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE bu karar üzerine tesis edilecek işlemlerin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **başvurana** ve gereği için **EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.